

Ni ingenu ni seductor

Algún día este dolor te será útil. Peter Cameron (Libros del Asteroide, trad. Jordi Fibla)

L'estiu anterior a l'ingrés a la universitat deu ser un dels períodes més novel·lats en la literatura nord-americana recent. Situats en aquesta cruïlla vital, a punt d'abandonar la llar familiar i d'entrar en un període incert, els adolescents disfressen la por amb enginy i simulen una indiferència còsmica.

Algún día este dolor te será útil és l'última incorporació a aquest gènere. L'autor, Peter Cameron, va néixer a Nova Jersey el 1959, és a dir que fa dècades que va deixar de ser adolescent. Si hi afegim que ha estudiat literatura, que ha treballat a la universitat i en el món editorial i que ha publicat set llibres, conclourem que no som davant una obra espontània sinó complexa malgrat el narrador versemblantment oral en primera persona.

Una de les característiques d'aquestes novel·les és la manca de problemes econòmics i socials dels protagonistes, que d'aquesta manera es poden concentrar en qüestions sexuals i existencials. Fixem-nos en James Sveck: el pare és executiu i la mare té una galeria d'art. Cal afegir que són divorciats? No hi falta una germana més gran, petulant com són les germanes grans en aquestes novel·les. L'acció, per cert, es desenvolupa a Manhattan.

Tot i que es cenneixi a unes coordenades perfectament definides, aquest no és pas un mal llibre. Peter Cameron ha retratat les fílies i fòbies d'un jove egocèntric, fred, poc sociable, lúcidament crític i desmenjadament graciós, cruel sense voler. Al començament, el llibre és

divertit. De mica en mica, però, passa a predominar la part fosca –sense que arribi a molestar.

Si un jove novaiorquès, culte i neuròtic, explica com s'escapa de casa, el referent és *El vigilant en el camp de sègol*, de J. D. Salinger. Entre un i l'altre, però, han passat seixanta anys i l'atemptat de les Torres Bessones. Justament el desconcert, l'angoixa i el pessimisme d'*Algún dia este dolor te será útil* es poden entendre com una conseqüència, no només de l'edat del protagonista, sinó de l'11-S.

Com a jove inadaptat de tercera generació, James ha llegit Trollope, ha vist films d'Eric Rohmer, li interessa la pintura i acostuma a veure la seva vida com una ficció. A part de la seva pròpia ironia, topa amb les ironies de la vida, com quan torna a casa després de passar la nit fora i descobreix que ningú no l'ha trobat a faltar.

Quan Xavier Benguerel va traduir el llibre de Salinger, el va titular *L'ingenu seductor*. James Sveck no és una cosa ni l'altra, sinó el fruit d'una fatiga opulenta, algú que no es pot desfer de la sensació que ha nascut quan tot el que podia ser atractiu ja ha desaparegut, que tot li arriba després d'haver-ho vist a la pantalla. La primera vegada que va al psicòleg, el compara amb les pel·lícules de Woody Allen i amb les tires còmiques del *New Yorker*.

James Sveck és prou lúcid per adonar-se que no és un cas aïllat. Potser per això es resisteix a anar a la universitat: no vol trobar-se amb companys com ell, més habituats a autoanalitzar-se que a interactuar.

¿Existeixen de debò aquests adolescents hiperlúcids i maldestres, o són el fruit del malson dels adults? En cas que existeixin, ¿sorgeixen per generació espontània o són el fruit de novel·les com aquesta? Digueu-me mal pensat, però avui penso que l'únic futur que tenen és novel·lar les seves vides quan hagin après a escriure.

Vicenç Pagès Jordà